

Heal unel mitu nägu: Kris Lemsalu ja Kyp Malone'i ühine maailmaloomine

Maailm ei ole kunagi valmis; see on alati pidevas saamises, muutuv ning vahepealne. Iseendast suurem ja enesevälistest elementidest sõltuv. See on ilus paradoks, mida ei olegi tegelikult võimalik igapäevase, argise keele abil lahendada. Hea kunst aga võimaldab seda väga selgelt tunnetada.

12. august 2020, 20:15 4 min lugemist

Kris Lemsalu ja Kyp Malone'i ühisnäitus «Love Song Sing Along (Once Again With Feeling!)». Näitusevaade. FOTO: Stanislav Stepaško

Üks näide sedasorti kunstist on praegu Kai keskuses lahti olev Kris Lemsalu ja Kyp Malone'i ühisnäitus «Love Song Sing Along (Once Again With Feeling!)». See on jätk abielupaari [eelmisele loomingulisele ühistööle, mis avati selle aasta veebruaris, Berliinis.](#)

Peab ütlema, et Kai keskuses hakkab kahe kunstniku väljapanek isegi paremini tööle, kuna siin on Lemsalu ja Malone'i teostel rohkem ruumi hingata. Näitust valitsevad üleminekud, teisenemised ja transformatsioonid: eri müüdid moodustavad uusi kooslusi ning igasugune identiteet sulab nagu jäätis palaval suvepäeval. See on erakordselt mõnus. Siin toimub palju lõbusat – omal moel tuleb ilmsiks kõigi kujundite ja metafooride lustakas loomus. Näitus on korraga mütoloogiline ja huligaanne; krüptiline ning samas ka elujaatav.

Iga müüt on alati püha ja mänguline, kusjuures üks ei välista teist. Pigem on vastuolud ja ootamatud seosed sellele just kasulikud. Võib ka öelda, et müütiline mõtlemine teeb kõik ülejäänu võimalikuks.

Kris Lemsalu ja Kyp Malone'i ühisnäitus «Love Song Sing Along (Once Again With Feeling!)». Näitusevaade. FOTO: Stanislav Stepaško

Kohe näituseruumi sisenedes võib seinateksti kõrval näha Kyp Malone'i kahte maali «December 4th Cannon Not Pictured» ja «Some Ancestors Dreaming» ning Kris Lemsalu meeldivalt ogarat installatsiooni «I Forgot, Come Back», mis suudab korraka olla nii masin, loom kui ka ingel. Ratastooli, raamatu, kasuka, ning keraamiliste käte kohtumine destabiliseerib piiri elusa ja elutu vahel. Kui Lemsalu teos esindab müütilise mõtlemise mängulisemat poolt, siis Malone'i kaks maali kasutavad palju rangemalt eri märke sakraalsuse tähistamiseks – esimene maalidest meenutab näiteks varakristlikke ikoone või isegi india religioosset kunsti, teine aga kujutab meie kõigi mustanahalisi esivanemaid ühiselt oma unenägudest meile maailma loomas. Eks maailm olegi üks esivanemate uni.

Kyp Malone teosed kangale trükitud joonistuste seeriast «Love Song Sing Along series» (2019–2020). FOTO: Stanislav Stepaško

Näitusesaalis edasi liikudes kaob piir mängulisuse ja pühaduse vahel täielikult. Nüüd võib näitusekülastaja näha Malone'i naivistlikke kangale trükitud joonistusi, mis segavad motive väga erinevatest mütoloogiatest. Nurgas seisab Lemsalu hingematvalt ilus luik-installatsioon «Swan», mille sees võib näha põnevaid loomakujulisi tegelasi. Teost ümbritseb sinine kangas, mis tinglikult tähistab merd. Kõike saadab Kyp Malone'i loodud sume helitaust. Tema õhus hõljuvad joonistused kujutavad kunstnikepaari mõne maailmapuu (*axis mundi*) lähistel aega veetmas – sageli on neil kaaslasteks ka väeloomad jännes ja jaaguar. Siin on maailma kohta edasi antud midagi väga olemuslikku.

Nendel veidi tarokikaarte meenutavatel joonistustel jääb aga mõnevõrra lahtiseks, kas neid maailmapuid on üks või mitu. Kas tegemist on ühe ja sama arhetüübiga, mida on

püütud tabada võimalikult erinevates kontekstides? Või saab iga suvaline puu vajaduse korral olla Yggdrasil? Kas müütilised motiivid on inimese mõtlemisest sõltuvad, muutudes vastavalt ajale, kohale ning kultuurile? Või osutavad nad kõik ikkagi millelegi, mis eksisteerib inimese tavateadvusest iseseisvalt? Mõlematpidi annab mõelda. Universumi keskpunkt võib olla ju kus iganes. Ka kunstnike endi puhul võib teostel näha sarnast mitmeplaanilisust. Nii Lemsalu kui ka Malone muudavad osadel joonistusel muinasjutuliselt kuju, kehastudes kord näiteks päikeseks ja kuuks, teinekord aga hoopiski ise jaaguariks ja jäneseks. Maskid elavadki alati oma elu; nad ilmutavad sama palju kui nad varjavad.

Mõlemad kunstnikud muudavad osadel Kyp Malone'i joonistustel muinasjutuliselt oma kuju. FOTO: Remo Tõnismäe

Detail Kris Lemsalu teosest «Swan» (2020). FOTO: Remo Tõnismäe

Sõbrad jännes ja jaaguar tervitavad näitusekülastajat ka reisijatena Lemsalu hiiglasliku luigeinstallatsiooni pardal. See on agressiivselt ilus teos, millel õnnestub ulatuda ka üle iseenese piiride, ühendades sedasi paljusust ja ainulisust. Õhus on sündmuse lõhna: on tunda, et kohe-kohe juhtub midagi. See teos on korraka ilus ja rõõmsameelne, salapärane ja kummastav. Sõbralikele loomjumalustele annavad hoogu targad ja tontlikud käed. Kõigi elementide omavaheline suhe on siin õrn, lummas ja unenäoline. Kui installatsiooni pikemalt vaadata, tekib paratamatult soov, et see liikuma hakkaks ning näitusekülastaja kuhugi minema viiks – eelistatavalt mõnda teise maailma.

Kris Lemsalu ja Kyp Malone'i ühisnäitus «Love Song Sing Along (Once Again With Feeling!)». Näitusevaade. FOTO: Stanislav Stepaško

Kris Lemsalu teos seeriast «Immaterial Material Love» (2020). FOTO: Stanislav Stepáško

Tagapool, väiksemas ruumis võib näha Lemsalu teostekogumit «Immaterial Material Love»: kolme taarakastil seisvat nõud, mis on valmistatud mustast sulanud kummist. Need on omamoodi rituaalsed anumad. Millegipärast meenub neid vaadates asjaolu, et esimest süsteemset budistlike tekstide kogumit nimetati «Kolmeks korviks» (sanskriti keeles «Tripitaka»). Kaudselt võiks ka siinsetest teostest mõelda kui korvidest, ehkki punutud on neis hoopis tähendusi. Nagu ka teiste Lemsalu tööde puhul, valitsevad siingi üleminekud: Minerva öökull kohtub *anime*'ga, naise rind võib minna üle merekarbiks või vastupidi... Kord piidleb näitusekülastajat anumast klounimask, siis aga vana karu. Mingeid tugipunkte polegi maailmas orienteerumiseks vaja; kõik on pidevas liikumises.

Üleminekud jätkuvad ka näituse viimases teoses, Kyp Malone'i audiovisuaalses oodis oma abikaasale. Teos kannab nime «Some Song Sung Deeply in Love». Tegemist on korruga nii armastuslaulu kui ka müsteeriumiga. See liigub šamanistlikult eri maailmade vahel ning vahetab ühtlasi visuaalseid registreid, mängides nii digitaalse müra, arhetüüpsete loomjumalate kui ka koduvideo elementidega. Ühelt poolt on tegemist mõnusalt rohmaka ja laialivalguva muusikavideoga, teisalt aga on see üsnagi unenäoline sissevaade kahe tõeliselt nõidusliku kunstniku ühisesse maailmaloomesse.

See maailmaloom on ilus, vallatu ning müütiliselt laetud. Kris Lemsalu ja Kyp Malone'i ühisnäitus «Love Song Sing

Along (Once Again With Feeling!)» tervikuna avardab inimese kujundlikku ja sümboolset mõtlemist, lükkab esivanemate uned taas liikvele ning muudab elu jälle ilusaks.

Kris Lemsalu ja Kyp Malone oma ühishäituse avamisel. FOTO: Remo Tõnismäe

Kris Lemsalu Malone & Kyp Malone Lemsalu

«Love Song Sing Along (Once Again With Feeling!)»

Kai kunstikeskuses 6. septembrini

[Armastuseks on iga koht õige](#)

[Alkeemiline pulm Kai kunstikeskuses](#)

[Kyp Malone: loomine on alati teekond \(1\)](#)

- [Kris Lemsalu](#)